

ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН-ЛІДЕРІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

GLOBAL TRENDS IN THE FORMATION OF ECONOMIC SECURITY STRATEGIES OF LEADING COUNTRIES: WORLD EXPERIENCE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY



Федорук Олеся Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, Київ, Україна, e-mail: olesiavfedoruk@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0002-7402-4174>

Анотація: У статті досліджено глобальні тренди формування стратегій економічної безпеки країн-лідерів. Проаналізовано декомпозицію поняття міжнародної та національної безпеки. Виявлено базові тенденції формування політики економічної безпеки в розвинених країнах. Досліджено інструменти гарантування економічної безпеки країн-лідерів. Запропоновано підходи щодо формування національної стратегії забезпечення економічної безпеки на основі захисту національних економічних інтересів.

У сучасних динамічних умовах розвитку країни світу тісно пов'язані між собою складною системою господарських відносин, тому не можуть відокремлено розвиватися для уникнення впливу на економіку, зокрема, світових криз, нестабільності валютних курсів, інфляційних процесів, коливання процентних ставок, зміни умов торгівлі та кон'юнктури світових ринків, загострення конкурентної боротьби, зростання витрат на імпорт енергоресурсів, зниження цін на експортні товари.

Суттєво впливають на показники розвитку світової економіки екологічні та продовольчі проблеми, боротьба із хворобами, трансформація міжнародних економічних відносин, зростання заборгованості країн, що несуть глобальну загрозу для всієї світової спільноти. Їх невирішеність негативно впливає на міжнародні економічні відносини, посилює нестабільність світового господарства, а також є джерелом напруженості та конфліктів, що розбалансовує систему міжнародної економічної безпеки.

Ключові слова: стратегії економічного розвитку, економічна безпека, міжнародні економічні відносини, країни-лідери, економічні інтереси, сталий розвиток, національна економіка, міжнародне співробітництво, економічний суверенітет, економічна стабільність.

Вступ. Постановка проблеми й актуальність обраної теми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Система міжнародної економічної безпеки являє собою узгоджений учасниками та закріплений міжнародно-правовими інструментами порядок мирної взаємодії держав в процесі реалізації міжнародних економічних відносин і протидії спільним загрозам. Система забезпечення міжнародної економічної безпеки спрямована насамперед на підтримку міжнародної економічної стабільності як базової характеристики взаємовідносин країн світу на міжнародній арені. Враховуючи

реалії сьогодення, необхідно удосконалити міжнародні механізми координації міждержавних взаємовідносин, що сприятиме досягненню узгодженості спільних дій всіх країн світу у сфері забезпеченню міжнародної економічної безпеки.

Загострення глобальних проблем зумовлює зростання соціально-економічних та політичних протиріч, що збільшує загрозу виникнення регіональних конфліктів і криз, створює загрози міжнародній безпеці. Пом'якшення гостроти глобальних проблем, подолання їх найбільш небезпечних наслідків вимагає зусиль світового співтовариства, що дасть змогу забезпечити економічну безпеку в регіонах світу, а також сформувати систему глобальної економічної безпеки.

Економічна безпека стає одним з найважливіших компонентів міжнародної, регіональної та національної безпеки. Проблема дослідження глобальних трендів формування стратегій економічної безпеки країн-лідерів, використання світового досвіду для сталого розвитку економіки України є актуальною та потребує подальших досліджень.

Метою статті є дослідження глобальних трендів формування стратегій економічної безпеки країн-лідерів, вивчення світового досвіду для сталого розвитку економіки України.

Завданнями статті є: дослідження особливостей формування стратегій економічної безпеки країн-лідерів; аналіз декомпозиції поняття міжнародної та національної безпеки; виявлення базових тенденцій формування політики економічної безпеки в розвинених країнах; дослідження інструментів гарантування економічної безпеки країн-лідерів; удосконалення підходів щодо формування національної стратегії забезпечення економічної безпеки на основі захисту національних економічних інтересів.

Виклад основного матеріалу дослідження й отриманих результатів. Сучасні підходи до визначення поняття економічної безпеки ґрунтуються на ідентифікації зовнішніх та внутрішніх загроз, спрямованих на порушення економічної стабільності країни, здатності захиститися від навмисних зовнішніх спроб підірвати економіку країни. Ці зусилля можуть проявлятися у вигляді навмисних економічних потрясінь і збоїв або використання інших інструментів примусу, включаючи ембарго, бойкоти, тарифи, санкції, збої в ланцюгах постачання. Стійка економіка повинна мати здатність протистояти такому зовнішньому тиску. Політика економічної безпеки має бути спрямована на захист економічного суверенітету країни (рис. 1).

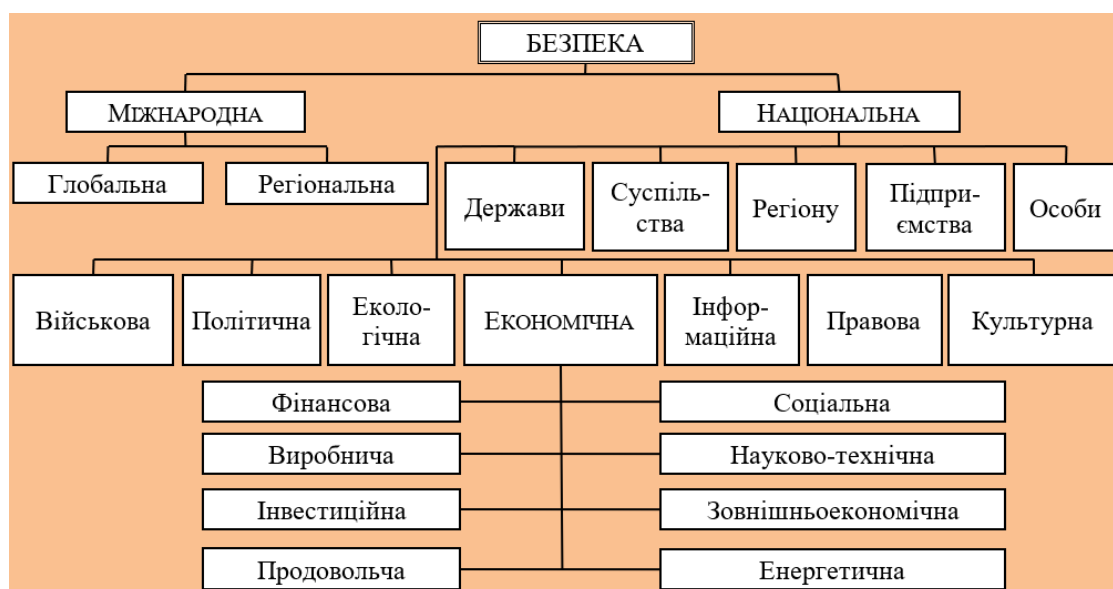


Рисунок 1 – Декомпозиція поняття міжнародної та національної безпеки
Figure 1 – Decomposition of the concept of international and national security

Важливим для розуміння сутності економічної безпеки є зменшення зовнішньої залежності, що перетворюється на обмежену економічну вразливість, пов'язану із зовнішніми шоками. Це передбачає досягнення економічної стійкості за допомогою ключових стратегій, включаючи вдосконалення системи раннього попередження збоїв в ланцюгах постачання, впровадження нових технологій, розвиток економічного потенціалу, а також безпечний доступ до критично важливих ресурсів. Зміцнюючи стійкість та стратегічні галузі економіки, країна може обмежити здатність іноземних гравців загрожувати її економічним інтересам. Таким чином, економічна безпека узгоджується із досягненням середньо- та довгострокової стійкості, віддаючи пріоритет тривалій збалансованості над короткостроковою перспективою максимізації прибутку.

В умовах сьогодення система міжнародних економічних відносин характеризується швидкими змінами. Країни з розвинутою економікою зосереджуються на розширенні міжнародних зв'язків для розвитку торгівлі та інвестицій. Проте, такі потрясіння, як пандемія Covid-19, геополітична напруженість та війни призвели до появи дисбалансів у глобальній системі, тому уряди країн-лідерів активно розробляють нові стратегії економічної безпеки [1].

Загалом, можна виділити такі тенденції формування політики економічної безпеки в розвинених економіках (рис. 2):

1. Тренд стійкості: у глобалізованому світі сегменти ланцюгів постачання можуть зосередитися в одній країні. Коли країни покладаються лише на одного чи двох виробників, ризики суттєво зростають. Уряд повинен визначитися з тим, як мінімізувати вплив цих збоїв на економіку.

2. Тренд захисту: деякі галузі вважаються визначальними для національної безпеки, зокрема такі сектори, як технології, інфраструктура та енергетика.

3. Тренд конкуренції: конкуренція є невід'ємною частиною глобальної економіки, яка забезпечує технологічний прогрес, якісні ресурси та ефективне виробництво. Країни з розвинутою економікою дедалі частіше інвестують у свою промисловість і технології, щоб конкурувати з іншими країнами [2].



Рисунок 2 – Базові тенденції формування політики економічної безпеки в розвинених країнах
Figure 2 – Basic trends in the formation of economic security policy in developed countries

Між країнами зростає узгодженість щодо характеру розв'язання проблем економічної безпеки, включаючи зменшення надмірної залежності від інших країн щодо найважливіших товарів і захист критичної інфраструктури. Незважаючи на наявність узгодженості, відмінності між політиками економічної безпеки залишаються. Політика економічної безпеки часто вимагає компромісів – захист технологій може завдати шкоди вітчизняній промисловості, диверсифікація торгівлі може вплинути на ціни.

Міжнародне співробітництво в сфері економічної безпеки є важливим для взаємних інвестицій з метою створення міцних ланцюгів постачання, щоб уникнути шкоди від промислової політики та субсидій, узгодити експортний контроль для максимальної ефективності та мінімізації збитків. Так, політика економічної безпеки США стосується стратегічної конкуренції з Китаєм – обмеження технологічного розвитку Китаю та домінування на ринку, вирішення проблеми крадіжки Китаєм інтелектуальної власності США, інвестування у власну конкурентоспроможність. Сполучені Штати

набагато менше залежать від торгівлі, ніж багато інших розвинених економік, оскільки їх диверсифікована економіка може забезпечити багато товарів всередині країни (табл. 1) [3].

Таблиця 1 – Інструменти гарантування економічної безпеки США
Table 1 – Tools to ensure the economic security of the United States

Державний орган	Інструменти економічної безпеки
Міністерство торгівлі	Контроль за експортом Антидемпінгові та компенсаційні мита Перевірка інвестицій Ініціативи з безпеки ланцюгів постачання
Міністерство фінансів	Санкції Скринінг вихідних інвестицій Список SDN (Specially Designated Nationals and Blocked Persons List) Список NS-CMIC (Non-SDN Chinese Military-Industrial Complex Companies List)
Державний департамент	Експортний контроль Санкції Іноземна допомога Правила міжнародної торгівлі зброєю (ITAR)
Офіс торгового представника США	Тарифи Повноваження з переговорів щодо торгових угод
Рада національної безпеки	Накази Координація політики Ідентифікація пріоритетів

Сучасні санкції можуть набувати різноманітних форм, включаючи ембарго на постачання, обмеження на в'їзд, заморожування активів, інші економічні заходи, такі як обмеження імпорту та експорту. Також функціонують міжнародні і регіональні організації, які відіграють значну роль в координації багатосторонніх економічних санкцій та ембарго, а саме: Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, Організація з безпеки та співробітництва в Європі [4].

Низка потрясінь за останні роки, у тому числі перебої з постачанням через COVID-19, досвід економічного тиску з боку Китаю та енергетичний перехід, спонукали Австралію до формування нових напрямів політики економічної безпеки. Багата на ресурси Австралія, в якій домінують гірничодобувна, енергетична, сільськогосподарська галузі та сфери послуг, проводить відкриту економічну політику, орієнтовану на торгівлю. Особливої уваги заслуговують її торговельні відносини з Китаєм, на які припадало майже третина австралійського експорту та близько п'ятої частини імпорту. Хоча Австралія здебільшого самодостатня у виробництві енергії та продуктів харчування, вона покладається на імпорт багатьох промислових продуктів. Збої в ланцюгах постачання під час пандемії Covid-19 змінили державну політику від стратегії постачання «якраз вчасно» до стратегії постачання «про всяк випадок», що призвело до інвестування державних коштів у внутрішнє виробництво стратегічної продукції. Австралія також збільшила інвестиції у виробничі потужності, оголосивши про надання грантів та позик цільовим галузям економіки.

Австралія залишалася відкритою для політики вільної торгівлі – зниження тарифів, підписання нових торгових угод з Індонезією, Перу, Індією та Сполученим Королівством, участь в регіональних

нормотворчих угодах, таких як Індо-Тихоокеанська економічна рамкова угода для процвітання (Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity – IPEF), Всеосяжна та прогресивна угода про транстихоокеанське партнерство (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership – CPTPP), Регіональне всеосяжне економічне партнерство (Regional Comprehensive Economic Partnership – RCEP).

Уряд Австралії також посилив контроль за іноземними інвестиціями в національну економіку. Так, у 2020 році країна запровадила реформи щодо іноземного інвестування, а подальші реформи у 2024 році спрямовані на іноземні інвестиції в критичну інфраструктуру та ланцюги постачання.

Економіка Японії відчуває дефіцит ресурсів, покладається на імпорт для забезпечення енергією та продовольством. Японія також є потужним виробничим центром і великим експортером транспортних засобів, машин і напівпровідникової продукції. Підхід Японії до економічної безпеки, як і багатьох її партнерів, зосереджується на розбудові економічної стійкості шляхом стабільних постачань сировини та інвестування у високотехнологічне виробництво [5].

У 2020 році в рамках стратегії диверсифікації Японія оголосила про надання японським компаніям субсидій у розмірі 1,5 млрд дол. США на перенесення виробництва з Китаю до Японії та країн Південно-Східної Азії. Хоча частка японського імпорту з Китаю залишалася відносно стабільною – з 23 % у 2019 році до 22 % у 2023 році, – імпорт Японії з країн Південно-Східної Азії та Індії зріс. У 2022 році Японія прийняла Закон про сприяння економічній безпеці із допоміжним бюджетом 7,8 млрд дол. США, цілями якого є:

- 1) стабільне постачання критично важливих ресурсів;
- 2) стабільна критична інфраструктура;
- 3) розвиток технологій;
- 4) реформування патентної системи.

Безпекова стратегія Японії базується на принципах вільної торгівлі, а також інтенсифікації інвестиційної діяльності. Японія є лідером у багатьох регіональних багатосторонніх торгових угодах, включаючи IPEF і CPTPP. Починаючи з 2017 року після прийняття Закону про іноземну валюту та зовнішню торгівлю, Японія посилила контроль за іноземними інвестиціями. У 2023 році Японія ініціювала перегляд іноземних інвестицій у стратегічних секторах для зміцнення національної економічної безпеки (табл. 2) [6].

Таблиця 2 – Англосаксонська та німецько-японська економічні моделі

Table 2 – Anglo-Saxon and German-Japanese economic models

ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОСАКСОНСЬКОЇ МОДЕЛІ	ХАРАКТЕРИСТИКИ НІМЕЦЬКО-ЯПОНСЬКОЇ МОДЕЛІ
<ul style="list-style-type: none"> ➤ акціонерна економіка; ➤ досягнення короткострокових цілей; ➤ вільна конкуренція; ➤ схильність до ризиків; ➤ індивідуальна відповідальність за майбутнє 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ економіка партнерства; ➤ досягнення довгострокового зростання; ➤ гармонізація інтересів; ➤ схильність до безпеки; ➤ солідарність при вирішенні проблем майбутнього

Враховуючи значні геополітичні наслідки, пов’язані з використанням економічної вразливості, економічна безпека тепер визнається невід’ємною частиною національної безпеки, ставши рушійною силою формування економічної політики. У червні 2023 року Європейський Союз опублікував Стратегію економічної безпеки, яку потім оновив у січні 2024 року, що передбачає реалізацію нових

ініціатив щодо посилення скринінг прямих іноземних інвестицій, покращення європейської координації експортного контролю, потенційних заходів скринінгу зовнішніх інвестицій та підтримки наукових досліджень [7].

Країни-лідери активно створюють та оновлюють стратегії економічної безпеки. Так, Велика Британія сформувала стратегічну безпекову структуру, зосереджену на таких чотирьох основних стовпах: формування міжнародного середовища; стримування, захист і конкуренція в усіх сферах; зменшення вразливості; культивування стратегічних переваг. Стратегія національної безпеки Південної Кореї визначила економічну безпеку як основний принцип забезпечення національної безпеки [8].

Велика Британія дотримується подібного підходу до забезпечення економічної безпеки, як Сполучені Штати та ЄС. Уряд зробив економічну безпеку центром своєї політичної платформи під назвою «securopomics». У 2023 році Велика Британія розпочала реалізацію розширеного плану виробництва, згідно з яким інвестує 5,7 млрд дол. США у чотири цільові сектори: автомобільний, аерокосмічний, біологічні науки та зелена промисловість. Цей план забезпечить Великій Британії лідерство в розробці та впровадженні чистих і цифрових виробничих технологій для нарощування міжнародної конкурентоспроможності на основі таких пріоритетів: інвестування в майбутнє виробництва шляхом розширення та розвитку успішних програм до 2030 року, налагодження партнерських відносин з підприємствами для підтримки ринкових інвестицій в інновації, дослідження та розробки; міжнародне співробітництво та підвищення спроможності Великої Британії створювати стійкі ланцюги постачання для зміцнення економічної безпеки; скорочення витрат, усунення бар'єрів для підвищення конкурентоспроможності та забезпечення збереження привабливості для міжнародних інвесторів у довгостроковій перспективі [9].

Підхід Південної Кореї до гарантування економічної безпеки полягає у забезпеченні інвестицій у стратегічні технології. Південна Корея є великим гравцем в автомобільній і напівпровідниковій промисловості та інших високотехнологічних секторах. Зараз Південна Корея відіграє важливу роль у ланцюгах постачання багатьох галузей промисловості, це другий у світі виробник напівпровідників і батарей після Тайваню та Китаю. У 2020 році впроваджено Корейський новий курс, державні інвестиції в розмірі 116 млрд дол. США спрямовані в сектори цифрових і чистих технологій, інфраструктуру, виробництво чистої енергії, дослідження та розробки. В останні роки Південна Корея розширила свою участь у міжнародній торгівлі, підписавши нові угоди про вільну торгівлю з країнами Латинської Америки, Близького Сходу та Південно-Східної Азії. Як і Японія, Південна Корея відчуває дефіцит ресурсів і покладається на імпорт енергії та корисних копалин, уряд безпосередньо інвестує в закордонні енергетичні проєкти. Пріоритетами економічної безпеки Південної Кореї є гарантування стабільного постачання критично важливих ресурсів.

Варто зауважити, що економічна безпека держави виступає ключовою умовою додержання та реалізації національних економічних інтересів, тому в її належному рівні зацікавлені бізнес, державні структури та суспільство. Захист національних економічних інтересів тісно пов'язаний із забезпеченням економічної безпеки держави – станом, за якого національні економічні інтереси захищені від внутрішніх і зовнішніх загроз. Захист національних економічних інтересів, зокрема в зовнішньоторговельній сфері, є найважливішою функцією системи забезпечення економічної безпеки (рис. 3) [10].

Національна стратегія забезпечення економічної безпеки має передбачати здійснення структурної перебудови національної економіки та підвищення її конкурентоспроможності, посилення антимонопольного регулювання; покращення інвестиційного клімату, удосконалення регуляторного і корпоративного законодавства; реформування податкової системи для створення стимулів до інновацій та зростання ефективності; стимулювання високотехнологічного експорту, підвищення ефективності експортної діяльності країни, удосконалення товарної структури експорту; стимулювання імпортозаміщення, зменшення залежності національної економіки від кон'юнктури світових ринків; удосконалення організаційно-економічних засад функціонування внутрішнього ринку; адаптація інноваційної системи України до умов глобалізації і конкуренції, підвищення її

стійкості до викликів; активізація інноваційних процесів в освітній, науково-технологічній та інформаційно-комунікаційній галузях; розширення участі України в міжнародних організаціях та просування на шляху євроінтеграції за умов забезпечення економічних інтересів України.



Рисунок 3 – Національні економічні інтереси в зовнішньоторговельній сфері
Figure 3 – National economic interests in foreign trade

Висновки. Таким чином, міжнародна економічна безпека в цілому та національна економічна безпека кожної країни зокрема в силу об'єктивних закономірностей розвитку світового господарства є нерозривно пов'язаними між собою. Погіршення стану економіки однієї або декількох країн неминуче через усю складну систему її взаємовідносин з іншими учасниками світового співтовариства відіб'ється і на стані міжнародної економічної безпеки в цілому. За цих умов стратегія національної економічної безпеки не може бути реалізована односторонніми діями, а міжнародна економічна безпека може ґрунтуватися тільки на повному врахуванні взаємних інтересів всіх країн світового співтовариства.

Створюючи систему національної економічної безпеки, адаптовану до міжнародних вимог, Україна бере активну участь в формуванні регіональної, європейської та глобальної систем економічної безпеки. Інтеграція України до загальноєвропейської спільноти сприятиме поглибленню інтеграційних процесів на континенті, формуванню системи європейської та глобальної економічної безпеки. Економічна безпека України має підтримуватися на належному рівні шляхом проведення цілеспрямованої політики забезпечення захисту національних інтересів в економічній сфері від внутрішніх і зовнішніх загроз з урахування тенденцій розвитку світової економіки.

Перелік посилань

1. European Commission proposes new initiatives to strengthen economic security. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_24_363/IP_24_363_EN.pdf.
2. The official website of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/index_en/.
3. Toward a U.S. Economic Security Strategy. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/toward-us-economic-security-strategy>.
4. National Security Strategy of the United States of America (The White House, 2022). Retrieved from <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>.
5. Sustainable development in the European – Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/16817772/KS-04-23-184-EN-N.pdf/845a1782-998d-a767-b097-f22ebe93d422?t=1688373085450&download=true/>.
6. Ulrich Jochheim. Japan's Economic Security Legislation. European Parliamentary Research Service, July 2023. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/751417/EPRS_ATA\(2023\)751417_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/751417/EPRS_ATA(2023)751417_EN.pdf).
7. Федорук О.В. Дослідження ключових індикаторів стану економічної безпеки країн Європейського Союзу в рамках реалізації концепції сталого розвитку. Науковий журнал «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво». 2024. Випуск 115. Частина 1. С. 183—197. URL: <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-115.1-183-197>.
8. Economic security policies compared: The United States, its allies and partners. Retrieved from <https://www.usssc.edu.au/economic-security-policies-compared-the-united-states-its-allies-and-partners>.
9. Advanced manufacturing plan. Retrieved from <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65788f51095987000d95df34/advanced-manufacturing-plan.pdf>.
10. European Commission. An EU Approach to Enhance Economic Security, press release, June 20, 2023. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_3358.

GLOBAL TRENDS IN THE FORMATION OF ECONOMIC SECURITY STRATEGIES OF LEADING COUNTRIES: WORLD EXPERIENCE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY

Fedoruk Olesia V., PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine, e-mail: olesiavfedoruk@gmail.com, tel.: +380442803016, <https://orcid.org/0000-0002-7402-4174>.

Summary. The article examines global trends in the formation of economic security strategies of leading countries. The decomposition of the concept of international and national security is analyzed. The basic trends in the formation of economic security policy in developed countries are identified. The tools for ensuring the economic security of the leading countries are studied. Approaches to the formation of a national strategy for ensuring economic security based on the protection of national economic interests are proposed.

In today's dynamic conditions of development, the countries of the world are closely interconnected by a complex system of economic relations, and therefore cannot develop separately to avoid the impact on the economy, in particular, global crises, exchange rate instability, inflationary processes, interest rate fluctuations, changes in the terms of trade and world market conditions, intensification of competition, rising energy import costs, and falling prices for export goods.

Environmental and food problems, the fight against diseases, the transformation of international economic relations, and the growth of debt of countries that pose a global threat to the entire world community have a significant impact on the global economic development. Their unresolved nature negatively affects international economic relations, increases the instability of the world economy, and is a source of tension and conflict that unbalances the international economic security system.

Keywords: economic development strategies, economic security, international economic relations, leading countries, economic interests, sustainable development, national economy, international cooperation, economic sovereignty, economic stability.

References

1. European Commission proposes new initiatives to strengthen economic security. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_24_363/IP_24_363_EN.pdf/.
2. The official website of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/index_en/.
3. Toward a U.S. Economic Security Strategy. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/toward-us-economic-security-strategy>.
4. National Security Strategy of the United States of America (The White House, 2022). Retrieved from <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/11/8-November-Combined-PDF-for-Upload.pdf>.
5. Sustainable development in the European – Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/16817772/KS-04-23-184-EN-N.pdf/845a1782-998d-a767-b097-f22ebe93d422?t=1688373085450&download=true/>.
6. Ulrich Jochheim. Japan's Economic Security Legislation. European Parliamentary Research Service, July 2023. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/751417/EPRS_ATA\(2023\)751417_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/751417/EPRS_ATA(2023)751417_EN.pdf).
7. Fedoruk O.V. Doslidzhennia kliuchovykh indyktoriv stanu ekonomichnoi bezpeky krain Yevropeiskoho Soiuzu v ramkakh realizatsii kontseptsii staloho rozvytku [Research of key indicators of the state of economic security of the European Union countries in the framework of the concept of sustainable development]. Naukovyi zhurnal «Avtomobilni dorohy i dorozhnie budivnytstvo» [Scientific and Technical Journal «Automobile Roads and Road Construction»], 2024, issue 115, part 1, pp. 183—197. Access mode: <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-115.1-183-197>.
8. Economic security policies compared: The United States, its allies and partners. Retrieved from <https://www.ussc.edu.au/economic-security-policies-compared-the-united-states-its-allies-and-partners>.
9. Advanced manufacturing plan. Retrieved from <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/65788f51095987000d95df34/advanced-manufacturing-plan.pdf>.
10. European Commission. An EU Approach to Enhance Economic Security, press release, June 20, 2023. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_3358.